

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2236/2023.

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Schanda Balázs, dr. Szabó Marcel és dr. Varga Réka* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 184/A. § (2) bekezdésének második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 184/A. § (2) bekezdésének harmadik mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. A jogi személy indítványozó jogi képviselői (Ormai, Papp, Czike és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda; Okányi Ügyvédi Iroda; Bibók Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Okányi Zsolt) útján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 184/A. § (2) bekezdés második és harmadik mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá egyedi alkalmazási tilalom megállapítását kérte. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján kérte továbbá – a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.723/2022/7. számú végzésére is kiterjedően – a Fővárosi Törvényszék

67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy és a kapcsolódó bírósági eljárások lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. A légi személyszállítási tevékenységet végző indítványozó, aki az alapul fekvő végrehajtási eljárás kötelezettje, weboldalán 2019. március 14-én bejelentette, hogy márkanévét vált, és [...] (a továbbiakban: vitatott megjelölés) néven folytatja tevékenységét. Az ugyancsak légi személyszállítási tevékenységet folytató gazdasági társaság (a továbbiakban: végrehajtást kérő) 2019. december 20-án előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelme alapján a Fővárosi Törvényszék a 2020. június 5-én kelt, 3.Pk.23.433/2019/19. számú, előzetesen végrehajtható végzésével eltiltotta az indítványozót (i) a vitatott megjelölés légitársasági szolgáltatások nyújtása, felajánlása és (ii) reklámozása körében történő magyarországi használatától, (iii) az ilyen szolgáltatásokkal kapcsolatos kereskedelmi névként való magyarországi használatától. (iv) Kötelezte továbbá a vitatott megjelölést tartalmazó *domain* név légitársasági szolgáltatások körében történő magyarországi használatának azonnali abbahagyására, és (v) eltiltotta e magatartástól.
- [4] Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2020. augusztus 10-én kelt, 8.Pkf.25.631/2020/3. számú végzésével az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A végrehajtást kérő 2020. június 24-én – a vitatott megjelölés indítványozó általi megsértésének megállapítására irányuló – keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszéken. A Fővárosi Törvényszék a 3.P.21.796/2020. számon indult pert a 2021. február 10. napján tartott perfelvételi tárgyaláson felfüggesztette. A felfüggesztés indoka az volt, hogy az indítványozó 2021. január 8. napján a védjegyjogtalom használat hiánya miatti megszűnés megállapítása iránti eljárást kezdeményezett a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH). Az SZTNH 2023. június 20. napján és 2023. június 23. napján hozott határozataival szemben a felek jogorvoslással éltek. (A védjegybitorlás tárgyában indult per és a védjegyjogtalom érvényességét vitássá tevő eljárások az indítvány benyújtásakor még nem zárultak le.)
- [6] 2.2. A végrehajtást kérő 2021. július 29-én ideiglenes intézkedés végrehajtásának közvetlen elrendelése iránt terjesztett elő kérelmet. Ennek alapján a Fővárosi Törvényszék a 2021. szeptember 6-án kelt, 0100-3.Vh.400.372/2021/3. számú végzésével (a továbbiakban: végrehajtást elrendelő végzés) elrendelte a végrehajtást. Az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidőt három napban határozta meg, nemteljesítés esetére a pénzbírság napi összegét a Vht. 184/A. § (2) bekezdése alapján 50 000 forintban állapította meg azzal, hogy a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgydőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik.

- [7] A végrehajtás elrendelése nyomán további végrehajtási eljárások indultak. Ezek között voltak a végrehajtás foganatosításával összefüggésben indult egyéb végrehajtási eljárások, valamint az indítványozó által kezdeményezett végrehajtás megszüntetési per.
- [8] 2.3. A Fővárosi Törvényszék 0100-3.Vh.400.372/2021/3. számú végrehajtást elrendelő végzése alapján a végrehajtó a [...] végrehajtási ügyszámon kezdte meg a foganatosítást. A végrehajtó intézkedései alapján újabb bírósági eljárások, illetve következményes bírósági döntésekre került sor.
- [9] A végrehajtó 2021. december 6-án megkísérelte ellenőrizni a kötelezett teljesítését, azonban a repülőtér speciális mozgási szabályai miatt az ellenőrzés meghiúsult, így ez alkalommal a végrehajtást elrendelő végzés kézbesítésére még nem került sor.
- [10] 2.3.1. A végrehajtó a 2022. január 14-én tartott helyszíni ellenőrzés során kézbesítette az indítványozónak a végrehajtást elrendelő végzést. A végrehajtó a helyszíni ellenőrzés során az ideiglenes intézkedésben foglaltak megszegését nem tapasztalta (a vitatott megjelölés a személyzet ruházatán, a terminálban és a repülőgépen is eltakarásra került, a [...] *domain* név sem volt elérhető). A végrehajtást kérő képviselője – aki belépési engedély hiányában nem tudott jelen lenni a repülőtér elzárt területén történő végrehajtói eljárás során – vitatta a teljesítést. A végrehajtó – végrehajtási kifogásként – betערjesztette az ügyet a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bírósághoz a végrehajtás módjának meghatározása érdekében.
- [11] A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság ezt a végrehajtási kifogást és a felek egyéb kérelmeit a 0105-9.Vh.1288/2021/19. számú végzésében bírálta el. Ebben a végrehajtás módjának meghatározása tekintetében és a kötelezettnek a végrehajtás megszüntetése vonatkozásában előterjesztett beadványa tárgyában a döntéshozatalt mellőzte. Felhívta ugyanakkor a végrehajtót, hogy saját eljárásában hívja fel a végrehajtást kérőt a Vht. 41. §-a szerinti nyilatkozattételre. A végrehajtást kérő fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék a 67.Pkf.632.189/2022/3. sorszámú végzésével a fellebbezett rendelkezéseket megváltoztatta: a kötelezett végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét elutasította. A végrehajtást kérő végrehajtási kifogásának helyt adott: a helyszíni ellenőrzés megismétlésére kötelezte a végrehajtót. A Fővárosi Törvényszék szerint erre azért volt szükség, mert a második helyszíni ellenőrzés során a végrehajtónak kellett volna gondoskodnia a részvételi szándékát kifejező végrehajtást kérő számára a repülőtér termináljába való belépéshez szükséges belépési engedély igényléséről. A Fővárosi Törvényszék végzése indokolásában rámutatott, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a végrehajtás módjának meghatározása iránti kérelmet érdemben kell elbírálnia. Ennek körében be kell szereznie a végrehajtó ismételt helyszíni eljárási cselekményének jegyzőkönyvét és az abban foglaltak, valamint a végrehajtást kérő által csatolt bizonyítékok együttes értékelésével kell állást foglalnia abban, hogy

alapos-e a végrehajtást kérő hivatkozása arra, hogy a kötelezett nem teljesítette a határozatban foglaltakat és ahhoz kapcsolódóan a végrehajtás további módjának meghatározása indokolt-e.

- [12] Az eljáró végrehajtó a Fővárosi Törvényszék végzésére tekintettel 2022. augusztus 18. napján kelt előterjesztésében arról tájékoztatta az elsőfokú bíróságot, hogy a megismételt helyszíni eljárás időpontját 2022. augusztus 26. napjára tűzte ki.
- [13] 2.3.2. A végrehajtó – a másodfokú bíróság végzésére tekintettel – 2022. augusztus 26-án újabb helyszíni eljárást foganatosított, amelyről azonban az indítványozót nem értesítette, aki így azon nem is vett részt. A végrehajtási cselekményről készült jegyzőkönyv tanúsága szerint két járat személyzetének egyenruháján (zakókon, ingeken és blúzokon) megtalálható volt a vitatott megjelölés, amelyet jelvénnel és névtáblákkal igyekeztek eltakarni, azonban a nyakba akasztható kártyákon, illetve az ún. *crew card*-okon a felirat nem volt elfedve. A jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a vitatott megjelölést is tartalmazó domain név Magyarországról nem elérhető.
- [14] Ezen végrehajtási cselekményhez kapcsolódóan további két végrehajtási eljárás indult: az egyik az indítványozó által kezdeményezett végrehajtási kifogással kapcsolatos eljárás, a másik a végrehajtási cselekmény jegyzőkönyve alapján indult bírság kiszabási eljárás.
- [15] 2.3.2.1. Az indítványozó a 2022. augusztus 26-án tartott végrehajtói cselekménnyel – helyszíni ellenőrzéssel – szemben végrehajtási kifogást terjesztett elő, arra hivatkozva, hogy a végrehajtó megsértette a feltétel nélküli tájékoztatási kötelezettségét, a kötelezett eljárási cselekményen való részvételi jogát és a tisztességes eljárás alapelvét azzal, hogy előzetesen nem értesítette sem az indítványozót, sem jogi képviselőjét a helyszíni ellenőrzés időpontjáról. A végrehajtást foganatosító bíróság a 0105-9.Vh.723/2022/23. számú végzésében a kifogást elutasította, a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartotta, mert álláspontja szerint a kötelezett értesítését a Vht. nem zárja ki, de nem is teszi kötelezővé. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 67.Pkf.630.359/2023/3. számú végzésében az elsőfokú döntést helybenhagyta. A végrehajtási kifogást elutasító végzéssel szemben az indítványozó felülvizsgálati eljárást kezdeményezett, amelyet a Kúria 2023. július 4-én kelt, Pfv.II.20.546/2023/5. számú végzésével visszautasított. A végrehajtási kifogást elutasító határozatokkal szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság 2024. március 26-án, a 3149/2024. (V. 3.) AB végzésével visszautasította.
- [16] 2.3.2.2. A végrehajtó által beterjesztett jegyzőkönyv és fényképfelvételek alapján a végrehajtást foganatosító Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a 2022. szeptember 5-én kelt, 0105-9.Vh.723/2022/7. számú végzésében napi 50 000 forint alapulvételével 50 450 000 forint összegű pénzbírság megfizetésére kötelezte az indítványozót. Az ideiglenes intézkedésben előírt kötelezettség teljesítésének hiányát

az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidő lejártától – 2022. január 17. – a döntéshozatal napjáig eltelt 229 nap vonatkozásában állapította meg.

- [17] Az elsőfokú döntéssel szemben mindkét fél fellebbezett. Az indítványozó – egyebek mellett – kifogásolta, hogy az egy alkalommal történt jogsértés ellenére a bíróság a teljes időszakra vonatkozóan állapította meg a kötelezettség teljesítésének elmulasztását.
- [18] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2023. február 16-án kelt, 67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzésével a bíróság összegét 322 400 000 forintra felemelte. Megállapította, hogy a végrehajtást elrendelő bíróság a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének második mondatában írtak szerint úgy határozta meg a pénzbírságot, hogy annak napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyidőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik. Ehhez képest az elsőfokú bíróság helytelenül, nem eszerint határozta meg a bíróság összegét. A másodfokú bíróság egyebekben az elsőfokú döntést helyben hagyta. A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a 2023. július 4-i keltezésű, Pfv.II.20.547/2023/4. számú végzésében visszautasította az indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét.
- [19] A Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú – a végrehajtási bírságot kiszabó – végzésével, illetve a Vht. 184/A. § (2) bekezdésével szemben az indítványozó már 2023. május 26-án előterjesztette alkotmányjogi panaszát. Mivel az indítványozó a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is benyújtott, aminek elbírálása a Kúria előtt folyamatban volt, a felülvizsgálati eljárásra tekintettel a jogerős döntéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz a törvényben foglalt feltételeknek nem felt meg. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Abtv. 55. § (5) bekezdése és az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a IV/1275/2023. számú ügyben 2023. július 4-én visszautasította.
- [20] 2.4. Miközben a végrehajtás foganatosítása és az azzal kapcsolatos eljárások (kifogások, bírságkiszabás) folyamatban voltak, az indítványozó 2022. június 14-én az ideiglenes intézkedés végrehajtásának megszüntetése iránt pert indított. Keresetlevelében kérte az ideiglenes intézkedés végrehajtásának felfüggesztését is. A felfüggesztés iránti kérelmet a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. augusztus 2-án kelt, 27.G.301.233/2022/7. számú végzésével elutasította. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék a 2022. november 9-i keltezésű 117.Pkf.634.754/2022/3. végzésével ezt megváltoztatta és a [...] szám alatt folyó végrehajtást a végrehajtás megszüntetése iránti per jogerős befejezéséig felfüggesztette. (Ezt megelőzően azonban, 2022. szeptember 5-én, a [...] számon folyamatban lévő végrehajtás eljárásban -- a végrehajtó foganatosítási jegyzőkönyve alapján – a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság már a pénzbírság megfizetésére kötelezte az indítványozót.)

- [21] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a végrehajtás megszüntetése iránti perben az indítványozó keresetét a 2023. július 11-én kelt, 27.G.301.957/2022/47. számú ítéletével elutasította. A döntés mindemellett rögzítette, hogy „a bíróság kizárólag azon felvétel kapcsán találta megállapíthatónak, hogy a felperes megszegte az ideiglenes intézkedésben foglalt kötelezettségét, mely felvételen a légiutaskísérő a repülőgép nyitott ajtajában [...] feliratú kabátban látható és a repülőgép egyértelműen és beazonosítható módon Magyarországon tartózkodik”. A végzés ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő. (Az indítvány előterjesztésekor a másodfokú eljárás még folyamatban volt.)
- [22] 3. Az indítványozó az az Abtv. 27. §-a és 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [23] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állítva kérte a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzésének megsemmisítését az elsőfokú végzésre is kiterjedő hatállyal. Érvelése szerint a támadott bírói döntések jogi indokolása a *contra legem* és *contra constitutionem* jogértelmezés és jogalkalmazás tilalmába ütközik. Állította, hogy az „Indítványozóval szembeni pénzbírság kiszabására valójában amögött álló jogerős bírói döntés hiányában került sor. A jogerős bírói döntés hiányában, de annak állítólagos megsértésére alapított pénzbírság a bírói önkény megjelenése és Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a *contra legem* és *contra constitutionem* jogértelmezés és jogalkalmazás legnyilvánvalóbb példája.”
- [24] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatát idézve, valamint a támadott és az ideiglenes intézkedést elrendelő bírói döntéseket részletezve állította, hogy szerinte a támadott bírói döntések „többszörösen jogsértő jogértelmezés és jogalkalmazást tartalmaznak, olyan módon hogy az az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában foglalt alaptörvény-ellenesség mércéjét és elérte az önkényes jogalkalmazás tilalmának sérelmét, azaz a vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely ebben az esetben ezen keresztül a tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmét okozta.”
- [25] A pénzbírság összegének megállapítása kapcsán azzal érvelt, hogy egy adott magatartástól való tartózkodás – szemben egy aktív, tevőleges magatartással – igazolása nem várható el a kötelezettől, így csak olyan napokra vonatkozóan lett volna lehetőség a bírság kiszabására, amelyeken igazolt a szabályszegése. Ezzel ellentétes jogértelmezés azt eredményezné, hogy az ideiglenes intézkedésnek akár évekig tartó megfelelést követően, egyetlen napon történő szabályszegés alapján „a végrehajtást foganatosító bíróság a teljesítési határidő és az egyszeri kihágás közötti teljes időszakra” – a támadott norma szerinti számítás alapján – olyan összegű pénzbírságot szabhat ki a kötelezettel szemben, amely azonnali fizetésektelenségét

idézne elő. Az indítványozó érvelése szerint a „törvényhozói akarat nyilvánvalóan nem irányulhatott egy ilyen igazságtalan és logikátlan bírságotlasi rendszer kialakítására.”

- [26] Az indítványozó utalt a 2022. augusztus 26-án tartott végrehajtói cselekmény jogszerűtlenségére, valamint arra a szerinte téves bírói ténymegállapításra is, amely szerint az indítványozó online felületen (mobilapplikáción és a honlapon keresztül) repülőjegyeket értékesít. Az online értékesítési platformot állítása szerint nem az indítványozó, hanem egy másik gazdasági társaság üzemelteti, az azokon megjelenő tartalmakra nincs ráhatása. A támadott jogerős végzés – álláspontja szerint – jogellenesen állapította meg továbbá, hogy a vitatott megjelölés egyenruhákon történő eltakarása nem felel meg az ideiglenes intézkedésben foglaltaknak, s emiatt megsértette a Vht. 184/A. § (6) bekezdését és a Vht. 9. §-a útján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését, valamint a Vht. 9. §-a, a Pp. 386. § (1) bekezdése és a 349. § (1) bekezdése útján alkalmazandó 346. § (5) bekezdését, mivel elmulasztotta értékelni, hogy az ideiglenes intézkedés kizárólag a teljességében olvasható szövédjegyre terjed ki.
- [27] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Vht. 184/A. § (2) bekezdés második és harmadik mondatának alaptörvényellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, a XII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének megsértésére hivatkozva állította. Érvelése szerint alapvető alkotmányos jelentőségű kérdésként merül fel a támadott norma kapcsán, hogy a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel összhangban áll-e az ideiglenes intézkedésben előírt tartózkodási kötelezettség teljesítésének elmaradása okán kiszabott mértékű pénzbírság.
- [28] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése általánosságban azért sérül, mert a kiszabásra kerülő bírság összege kizárólag a teljesítési határidő óta eltelt időszak tartamán alapul. Az indítványozó sérelmezte, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés nem teszi lehetővé, hogy a végrehajtás foganatosítása során a bíróság mérlegelje a teljesítés megfelelőségét, minőségét, a felróhatóságot, a kötelezettség teljesítésének csekély vagy súlyos megsértése is ugyanazon, a szabályozás szerint igen gyorsan, szinte beláthatatlan mértékűre növekvő bírsággal szankcionált. A bírságot attól függetlenül is ki kell szabni, ha a teljesítés elmulasztására vonatkozóan a teljes időszak tekintetében a bíróságnak nem áll rendelkezésére bizonyíték. A támadott bírói döntésben megjelenő jogértelmezés szerint a bírság kiszabandó olyan esetben is, amikor a kötelezés valamely magatartástól való tartózkodást ír elő.
- [29] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott rendelkezés alapján kiszabható pénzbírság mértéke nem áll arányban a jogerős bírósági ítéletek kikényszeríthetőségének alkotmányos érdekével, és nem is szükséges annak biztosításához, mivel a támadott jogszabályi rendelkezés kizárólag a bírósági határozatok végrehajtásának egy szűk körére vonatkozik. A jogalkotó más bírósági

határozatok végrehajtásának kikényszerítése kapcsán arányosnak és elégségesnek ítélte a többször kiszabható, de nem exponenciálisan és automatikusan növekvő bírság kiszabhatóságát a Vht. 174. § c) pontja alapján.

- [30] Az alkotmányjogi panasz érvelése szerint a bírság exponenciálisan növekvő összege ellehetetleníti a kötelezettet, és megakadályozza, hogy a bírósági eljárásban az ügy érdemi eldöntéséig részt vehessen. Kiszabására egyszeri helyszíni ellenőrzés alapján, a teljesítés elmaradására vonatkozó teljes körű (teljes időszakra vonatkozó) bizonyítás nélkül is sor kerülhet, és annak összege (a napi és a teljes összeg is) a teljesítési határidőtől távolodva önkényesen a helyszíni ellenőrzés és az eljáró bíróság határozata meghozatalának időpontjától függ.
- [31] A tisztességes eljáráshoz való jog részét képező bírósághoz fordulás jogának sérelmét az alkotmányjogi panasz azzal kapcsolatban állítja, hogy a támadott rendelkezés alapján kiszabható „exponenciálisan növekvő pénzbírság azzal fenyeget, hogy az alperes/kötelezett az adott esetben több évre elnyúló elsőfokú eljárás végét meg se éri, hiszen a bírság – kizárólag a nem teljesítés megállapításának időpontjától függően – annak exponenciálisan növekvő jellege miatt gyakorlatilag bármely gazdasági szereplő működését kizárhatja.”
- [32] Az indítványozó szerint a pénzbírság összege és megállapításának módja sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében rögzített vállalkozáshoz való jogot. Érvelése a következő volt: „Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés szerinti vállalkozáshoz való joggal nem áll összhangban a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének alkotmányjogi panasszal érintett szövegrésze, mert a pénzbírság összege és megállapításának módja a vállalkozási tevékenység tervezhetőségét és folytatását veszélyezteti.”
- [33] Az alkotmányjogi panasz a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] állított sérelme körében a következőképpen érvelt: „Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozáshoz való joggal nem áll összhangban a Vht.184/A.§ (2) bekezdésének alkotmányjogi panasszal érintett szövegrésze, mert a pénzbírság összege közvetlenül veszélyezteti a szankcionált jogalany teljes tulajdonát, annak teherbíró képességére, a bírósági határozat teljesítése érdekében tett intézkedéseitől függetlenül. Az állam által megállapított pénzbírság így alkalmas a jogalany de facto kisajátítására, amelyre az Alaptörvénnyel összhangban kizárólag a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti feltételekkel kerülhet sor.”
- [34] 4. Az igazságügyi miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak alapján tájékoztatta az Alkotmánybíróságot a támadott jogszabályi rendelkezéssel kapcsolatos álláspontjáról. Ebben összefoglalta a Vht.184/A. §-a beiktatásának előzményeit, annak a szellemi tulajdonjogokról szóló 2004/48/EK irányelvre visszavezethető eredetét, a törvényi rendelkezés célját, ennek az egyéb végrehajtási szabályokkal való összefüggéseit. Álláspontja szerint: „[...] a törvényi rendelkezések egyértelmű célja a jogsértések minél hatékonyabb megakadályozása. A kifogásolt törvényi rendelkezés alkalmazásával összefüggésben fontos szempontokként

értékelendő annak kiszámíthatósága, előre láthatósága: a kötelezettek számára ugyanis egyértelmű, hogy milyen szankcióval kell számolniuk abban az esetben, ha jogellenes magatartást tanúsítanak, annak következményei tervezhetők.”

II.

[35] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez, valamint a készpénzzel történő fizetéshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[36] 2. A Vht. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„184/A. § (2) A pénzbírság napi összege tízezer forinttól kétszázézer forintig terjedhet. A pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyhónap szerinti összeg kétszeresére emelkedik. A kötelezett a pénzbírságot a teljesítési határidő lejártától a meghatározott cselekmény teljesítésének igazolásáig, illetve a meghatározott cselekmény kikényszerítéséig eltelt időszakra köteles megfizetni. A pénzbírságra megfelelően alkalmazni kell a 175. § rendelkezéseit azzal, hogy a kötelezettel szemben kiszabott pénzbírságról szóló értesítést a bíróság megküldi a végrehajtónak; a végrehajtás befejezését megelőzően a végrehajtóhoz érkezett értesítés alapján a pénzbírság behajtását a végrehajtó az alapügyben foganatosítja, annak során a végrehajtót előleg nem illeti meg, a végrehajtás költségét pedig a pénzbírság megfizetésére kötelezett viseli.”

III.

[37] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerint eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Ennek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi feltételeknek.

- [38] 1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be.
- [39] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult, mivel az alapügyben kötelezett volt, ami érintettségét megalapozza. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [40] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal kizárólag az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb bírói döntések alkotmányossági vizsgálata kérhető.
- [41] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a végrehajtási eljárás foganatosítása során a végrehajtás módjának (Vht. 174. §) meghatározása körében hozott végzés nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem az eljárást befejező egyéb döntésnek, e döntéssel szemben a jogalkotó nem kívánta megnyitni az alkotmányjogi panasz lehetőségét {lásd például: 3254/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [3]–[4]; 3223/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Hasonlóan nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott befogadhatósági feltételnek a nemperes eljárásban pénzbírságot kiszabó végzések ellen benyújtott panasz {lásd például: 3526/2023. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [42] Mindezek alapján a támadott bírói döntés nem tartozik az Abtv. 27. § (1) bekezdésének tárgyi hatálya alá, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásban az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján – az Ügyrend 64. § (2) bekezdésében foglaltak szerint – visszautasította.
- [43] 3. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság feltételeit a továbbiakban az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panaszelem vonatkozásában vizsgálta.
- [44] 3.1. Az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz elbírálásának – az Abtv. 27. §-ára alapított panasszal ellentétben – nem feltétele, hogy az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésre vonatkozzon {lásd hasonlóan: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]; 3306/2021. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [24]}. Feltétele viszont, hogy a támadott jogszabályt a bíróság alkalmazza az előtte folytatott eljárásban.
- [45] A Vht. 184/A. § (1) bekezdése értelmében „[h]a a meghatározott cselekmény végrehajtása [...] védjegybitorlás, [...] megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtására irányul, a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatot hoz, amelyben a kötelezettet azonnali teljesítésre hívja fel és egyidejűleg megállapítja a késedelem esetén fizetendő pénzbírság napi összegét.”
- [46] Kérdéses lehet, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelése során, azaz a per megindítása előtt hozott döntés tekinthető-e perben hozott határozatnak, s így

alkalmazható-e a Vht. 184/A. § (2) bekezdése. Tekintettel azonban arra, hogy az előzőekben írtak szerint a támadott bírói döntés nem tartozik az Abtv. 27. § (1) bekezdésének tárgyi hatálya alá, e kérdést az Alkotmánybíróság nem vizsgálta. Kétségtelen, hogy a Fővárosi Törvényszék döntését a támadott jogszabályi rendelkezésre alapította, ezért megállapítható, hogy azon törvényi feltétel, miszerint az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti eljárásban csak a bíróság által alkalmazott jogszabály vizsgálható, teljesül {lásd hasonlóan: 3330/2022. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [20]}.

- [47] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a)* pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [48] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, így az indítvány e körben is teljesíti a törvényi feltételt.
- [49] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában egyes alapjogok a természetüknél fogva csak természetes személyeket, míg más alapjogok a jogi személyeket is megilletik. Az indítványozó által hivatkozott vállalkozáshoz való jog, tulajdonhoz való jog és tisztességes bírósági eljáráshoz való jog olyan Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amely természeténél fogva nem csak az emberre vonatkozik {lásd például: 33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 3493/2023. (XII. 1.) AB végzés, Indokolás [41]; 10/2024. (V. 10.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [50] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványelem vonatkozásában megfelel a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, illetve a kifogásolt jogszabályi rendelkezését, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítést.
- [51] 3.3. Az indítvány az Alaptörvény XII. és XIII. cikke tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványelem vonatkozásában a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit nem teljesíti.
- [52] A határozott kérelem követelménye az Alkotmánybíróság gyakorlatában magában foglalja, hogy az indítványozónak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés,

Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá” {lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak {lásd például: 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]; 3022/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [18]–[19]}.

- [53] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában táblázatokon, illetve grafikonon ábrázolta, hogy a Vht. támadott 184/A. § (2) bekezdése alapján megállapított pénzbírság napi összege újabb és újabb kiszabás esetén, hosszabb távon hogyan növekedhetne exponenciálisan. Az alkotmányjogi panasz mindazonáltal nem tartalmaz részletes indokolást arról, hogy a Vht. támadott 184/A. § (2) bekezdése miért okozza az Alaptörvény indítványban megjelölt XII. és XIII. cikke sérelmét. Megállapítható ezért, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással az Alaptörvény XII. és XIII. cikke sérelmére előterjesztett indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek {lásd hasonlóan: 3331/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [38]}. Ezen indítványelem kapcsán tehát azt kellett megállapítani, hogy az indítványozó lényegében csak az alaptörvényi rendelkezéseket idézte fel, de hivatkozását nem indokolta meg, nem hivatkozott releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tehetett volna. Az indítvány e vonatkozásban így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának.
- [54] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [55] Az Alkotmánybíróság az indítvány Vht. 184/A. § (2) bekezdés harmadik mondatát kifogásoló részével összefüggésben megállapította: annak megítélése, hogy a kötelezett mikortól és mennyiben tesz (vagy nem tesz) eleget a végrehajtható határozatban írtaknak, a bíróság hatáskörébe tartozó tényállás megállapítási, bizonyítási, azaz törvényességi és nem alkotmányossági kérdés. Erre figyelemmel ezen indítványelem érdemi elbírálásra nem alkalmas {lásd hasonlóan: 3231/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [56] Az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételt vizsgálva alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vetődik fel annak megítélése, hogy sérti-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot a Vht.184/A. § (2) bekezdésének második mondata azáltal, hogy nem teszi lehetővé a végrehajtást foganatosító bíróság részére a bírság megállapítása során a konkrét ügy

és jogsértés körülményeinek értékelését, ebből következően a jogsértéssel arányos bírság kiszabását.

[57] E kérdés vizsgálata érdemi alkotmánybíróági eljárást igényelt, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa a 2024. május 14-én tartott ülésén az alkotmányjogi panaszt befogadta. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat eredménye alapján válaszolhatja meg a támadott jogszabályhely alaptörvény-ellenessége kapcsán felmerült kételyeket.

IV.

[58] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[59] Az Alkotmánybíróság elsőként a jogszabályi környezetet tekintette át, majd az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezéseket és az ezzel összefüggő releváns alkotmánybíróági gyakorlatot. Végül az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint vizsgálta, hogy történt-e alapjog korlátozás, amennyiben igen, annak mi volt a célja, és a korlátozás szükséges és arányos volt-e, valamint, hogy a korlátozás az érintett alapjog lényeges tartalmának a tiszteletben tartásával történt-e.

[60] 1. A jogszabályi környezet áttekintése során az ideiglenes intézkedés, a végrehajtás és azon belül a pénzbírság kiszabhatóságának, valamint a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtásának szabályai bírnak jelentőséggel.

[61] 1.1. Az ideiglenes intézkedésről – amely jelen ügyben a végrehajtási eljárás alapjául szolgált – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezik. Az ideiglenes intézkedést a bíróság kérelemre rendelheti el. A Pp. 103. § (1) bekezdése szerint ennek esetei a következők: „*a*) a fennálló állapot megváltozásának megakadályozása érdekében, ha az eredeti állapot utóbb helyreállíthatatlan lenne, *b*) a kérelmező későbbi joggyakorlása megghiúsulásának megakadályozása érdekében, *c*) a kérelmezőt közvetlenül fenyegető hátrány bekövetkezésének elhárítása érdekében, vagy *d*) egyéb, különös méltánylást érdemlő okból.” A (2) bekezdés szerint „[a]z ideiglenes intézkedés olyan magatartásra kötelezést tartalmazhat, amely magatartás követelésére a kérelmező jogosult lenne a perben érvényesített jog alapján.” A Pp. 104. § (2) bekezdése szerint „[a]z ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása során a bíróságnak mérlegelnie kell, hogy az intézkedés elrendelése – figyelemmel az esetleges biztosítékra is nem okoz-e súlyosabb hátrányt a kérelmező ellenfelének, mint annak elmaradása a kérelmezőnek.” A (3) bekezdés szerint „[a] bíróság lehetővé teszi, hogy az ellenfél a kérelemre nyilatkozzon. A kérelem tárgyában a bíróság a feleket az általa legalkalmasabbnak tartott módon nyilatkoztatja meg.” A Pp. 105. § (1) bekezdése

szerint az ideiglenes intézkedésről a bíróság végzésben határoz, amely ellen fellebbezésnek van helye. A bíróság kérelemre a végzést maga is megváltoztathatja.

[62] A Pp. lehetővé teszi az ideiglenes intézkedést a perindítást megelőzően is (Pp. 108.–109. §), de ennek hatálya attól is függő, hogy a per megindítására a megszabott határidőn belül sor kerül-e a kérelmező részéről. Egyebekben erre az ideiglenes intézkedésre is lényegében az általános szabályok vonatkoznak.

[63] 1.2. A végrehajtásnak különféle szakaszai vannak. A végrehajtást – főszabály szerint - a bíróság kérelemre rendeli el. A végrehajtó ez alapján kezdheti meg a végrehajtás foganatosítását. A Vht. a végrehajtás foganatosításának közös szabályai cím alatt határozza meg a végrehajtó eljárásának általános szabályait. A bíróság az általános szabályok szerint is jogosult rendbírságot kiszabni a kötelezettel szemben, „ha a végrehajtásból eredő, jogszabályban foglalt kötelezettségének nem tesz eleget, vagy a végrehajtást végző hatóság intézkedésének eredményességét akadályozó magatartást tanúsít.” [Vht. 45. § (1) bekezdés]. A törvény itt a kiszabható rendbírság legmagasabb összegét 500 000 Ft-ban határozza meg. Ezzel a végzéssel szemben fellebbezésnek van helye. Az adós a fellebbezés előterjesztésével együtt igazolhatja, hogy a kötelezettségének eleget tett, s ekkor „a bíróság a rendbírságot kiszabó végzést saját hatáskörében hatályon kívül helyezheti.” [Vht. 45/A. § (4) bekezdés] A jogszabályok nem zárják ki a bíróság ismételt kiszabását.

[64] A Vht. negyedik része tartalmazza a jogorvoslatokkal kapcsolatos általános szabályokat. Ide tartoznak a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok és a végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatokat (végrehajtási kifogás).

[65] 1.3. A Vht. 184/A. §-a a Vht.-nak a különleges eljárásokról szóló harmadik részében, a meghatározott cselekmény végrehajtása című IX. fejezetbe került beiktatásra. A Vht.-nak a meghatározott cselekmények végrehajtására vonatkozó közös szabályai [Vht. 174. § c) pont] szerint, a pénzbírság megállapítása és kiszabása a végrehajtás foganatosításához kapcsolódóan történhet meg. A Vht. 173. §-a szerint a végrehajtó a helyszínen ellenőrzi a végrehajtás foganatosítását és a teljesítés elmaradása esetén erről értesíti a végrehajtást foganatosító bíróságot. A Vht. itt nem utal vissza a 45/A. §-ára, de annak rendelkezései megfelelően alkalmazandók a különleges eljárásban is. Itt sem kizárt a bíróság ismételt kiszabása. Amennyiben nem egyszeri cselekmény végrehajtásáról van szó, hanem egy folyamatosan teljesítendő cselekményről, vagy attól való tartózkodásról, akkor – a dolog természetéből következően – sor kerülhet bíróság ismételt kiszabására.

[66] A Vht. 184/A. §-át az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) iktatta be a végrehajtási szabályok közé. A Módtv. az Európai Parlament és a Tanács által 2004. április 29-én elfogadott, szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv (a továbbiakban: irányelv) magyar jogba

történő átültetését célozta. A Módtv. módosította a Vht., a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.), a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.), valamint a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseit. A Módtv. általános indokolása szerint „[a]z Irányelvnek – az egységes belső piac zavartalan működésének biztosítása mellett – további fontos célja a hatékony jogérvényesítés előmozdítása.” A Módtv. indokolása itt az Irányelv 3. cikkét is felidézi azzal, hogy „a tagállamok által bevezetendő intézkedéseknek, eljárásoknak és jogkövetkezményeknek tisztességesnek és méltányosnak kell lenniük, nem lehetnek szükségtelenül bonyolultak, költségesek vagy indokolatlanul hosszadalmasak.” Az indokolás itt visszautal a polgári peres eljárások alapelveire, amelyek e követelmények érvényesítését általánosságban is biztosíthatják.

- [67] A Módtv. 1. §-ával beiktatott Vht. 184/A. §-a 2006. április 15-ével lépett hatályba. Ezen rendelkezés a Vht. harmadik részének, a meghatározott cselekmény végrehajtásáról szóló IX. fejezetébe került. A Vht. 184/A. § (1) bekezdése nevesíti azokat a pereket, amelyekben hozott határozatok végrehajtására e rendelkezés szerint kerülhet sor. Ezek a következők: szabadalombitorlás, használati mintaoltalom bitorlása, mikroelektronikai félvezető termék topográfiájára vonatkozó oltalom bitorlása, növényfajta-oltalom bitorlása, illetve a növényfajta-oltalomból eredő díjigényhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének elmulasztása, védjegybitorlás, földrajzi árujelző-oltalom bitorlása, formatervezési mintaoltalom bitorlása, kiegészítő oltalmi tanúsítvány bitorlása, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmára vonatkozó rendelkezések, szerzői jog vagy üzleti titokhoz fűződő jog megsértése miatt indított perben hozott határozat. Az (1) bekezdés utolsó fordulata rendelkezik arról, hogy a végrehajtására irányuló eljárásban a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatot hoz, amelyben a kötelezettet azonnali teljesítésre hívja fel és egyidejűleg megállapítja a késedelem esetén fizetendő pénzbírság napi összegét. Ehhez kapcsolódik a 2012. március 15-étől hatályos (1a) bekezdés, amely végrehajtás teljesítésének mikéntjét illetően az ügyiratok részévé vált képfelvételek csatolását is lehetővé teszi, hiszen azok által egyértelműen azonosítható válik, hogy mi az a tárgy, megjelenési mód stb. amelyre a tiltás vonatkozik. A (2) bekezdés első mondata a pénzbírság napi összegének legkisebb és legnagyobb összegét határozza meg. A második mondat rendelkezik arról, hogy a nem teljesítés esetén, a teljesítési határidő lejártát követően ez a napi összeg a harmincadik napon és azt követő minden hónapban a kétszeresére emelkedik. A (2) bekezdés további fordulatai, a (3) és (4) bekezdés a végrehajtói költségekről, annak előlegezéséről szól. Az (5) és (6) bekezdés azokról a végrehajtói teendőkről rendelkezik, amelyekre a késedelmes, vagy az elmaradt teljesítés esetén kerül sor. A (6) bekezdés szerint: „A teljesítés elmaradása esetén a végrehajtó a helyszíni ellenőrzésről készített és a

teljesítési határidő lejártának napját is tartalmazó jegyzőkönyvet három munkanapon belül beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz a végrehajtás módjának meghatározása és a kötelezett napi összegben megállapított pénzbírságban történő marasztalása érdekében. A bíróság a végrehajtás módjáról a 174. és a 177. §-nak megfelelően, soron kívül határoz azzal, hogy a 174. § a) és c) pontja nem alkalmazható." A Vht. 174. §-a arról rendelkezik, hogy a bírósági kötelezés nem teljesítése esetén a bíróság külön végzésben rendelkezik a végrehajtás módjáról. Amiről itt a bíróság rendelkezhet a 174. § b) és d) pontja szerint a végrehajtást kérő felhatalmazása bizonyos cselekmények végrehajtására, valamint a rendőrségi közreműködésről való közreműködés. A Vht. 177. §-a szerint a végrehajtás előbbi módozatairól köteles rendelkezni, ha az előmozdítja a végrehajtási kötelezettség teljesítését.

- [68] A Módtv-nek a Vht.184/A. §-ához fűzött részletes indokolása a következőket tartalmazza: „Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 11. cikke alapján a tagállam ismételten kiszabott bírság („*recurring penalty payment*”) útján mozdíthatja elő annak kikényszerítését, hogy a bitorló tegyen eleget a bitorlástól (jogsértéstől) való eltiltásnak. E rendelkezés kapcsán - a törvény előkészítése során beérkezett észrevételekre is figyelemmel - indokoltá vált a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtása rendjének, azaz a Vht. 184/A. §-ának a felülvizsgálata. A megfogalmazott kritikák kiemelték: a végrehajtás során megállapított bírság összege nélkülözi a visszatartó erőt, a végrehajtási eljárást hosszadalmassá teszi az a követelmény, hogy a cselekmény végrehajtásának elmulasztása esetén – éppen a kikényszerítés folyamatának első fázisaként – a bíróság a kötelezettet (gyakran eredménytelenül) önkéntes teljesítésre hívja fel [...] A Vht. 184/A. §-ának felülvizsgálatához megfelelő analógiát nyújt a tisztességtelen piaci magatartásról és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 90. §-ának (2) bekezdése. E bekezdés előírja, hogy ha a végrehajtás a versenytanács határozatában meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra irányul, a végrehajtást az eljáró versenytanács rendeli el, egyúttal végrehajtási bírságot szab ki. A Tpv. 90. §-ának (3) bekezdése értelmében a végrehajtási bírság napi összegben megállapított bírság, amelynek összege napi ötvenezer forintig terjedhet, és azt a kötelezett a végrehajtást elrendelő határozat közlésétől a meghatározott cselekmény (magatartás) teljesítésének igazolásáig eltelt időszakra köteles megfizetni. [...] Azt elkerülendő, hogy a kötelezett a pénzbírság napi összegének ismeretében alakítsa ki mozgásterét a teljesítés kérdését illetően, a törvény a pénzbírság napi összegét egy meghatározott időtartam elteltével folyamatosan, az idő múlásával automatikusan növelő szabályt vezet be, amelynek értelmében a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyidőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik.”

- [69] Szükséges megemlíteni a Vht. 184/A. § (1a) bekezdését, mely szerint az elrendelő végzésnek mellékletei lehetnek a végrehajtható határozat meghozatalát megelőző eljárásban az ügyiratok részévé tett képfelvételek.
- [70] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően a tisztességes eljáráshoz való joggal, a végrehajtási eljárásokban való érvényesülésével összefüggő alkotmánybírósági gyakorlatot tekintette át.
- [71] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően is több döntésében foglalkozott a végrehajtási jog és a végrehajtási eljárás alkotmányosságának kérdésével. A 22/2013. (VII. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh1.) foglalta össze az irányadó szempontokat és elveket. Ezek szerint „[a] bírósági vagy hatósági határozatokban előírtak kikényszerítése érdekében alkalmazható törvényes kényszerítő eszközöket, illetve e kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjét a végrehajtási jog tartalmazza. A bírósági és hatósági határozatok teljesíthetősége, illetve annak hatékonysága tehát végső soron a végrehajtás rendszerétől függ. Ebből következik, hogy a végrehajtási jog bizonytalansága vagy erőtlensége egyúttal a bírósági és hatósági döntések tekintélyének erodálásához, vagyis másként fogalmazva, jogbizonytalansághoz, illetve a végrehajtást kérő alapjogainak sérelméhez vezethet. Ennek megfelelően az Alaptörvényben elismert jogbiztonság elvéből fakadó követelmény a hatékony, eredményes és az időszerű végrehajtás biztosítása [korábban hasonlóan fogalmazott a 309/E/2004. AB határozat, ABH 2004, 1828, 1833.]” (Abh1., Indokolás [15]). Azaz „az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulájában rejlő alkotmányos érték a bírósági és hatósági határozatok tiszteletben tartása, valamint a bírói és hatósági döntésekbe vetett közbizalomnak, illetve e döntések tekintélyének a megőrzése {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31], illetve ezzel egyezően: EJEB, *Taxquet kontra Belgium*, [GC] (926/05), 2010. november 16., 90. bekezdés; EJEB, *Suominen kontra Finnország*, (37801/97), 2003. július 1.; 36–37. bekezdések; EJEB, *Hirvisaari kontra Finnország*, (49684/99), 2001. szeptember 27.; 30. bekezdés; legutóbb megerősítve: EJEB, *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, (40358/05), 2012. július 31.; 67. bekezdés}. Ez az igény ugyanakkor átfogja a kötelező erejű és végrehajtható határozatok akár önkéntes, akár jogszerű, állami kényszer árán történő teljesítését is” (Abh1., Indokolás [15]).
- [72] Arra is rámutatott az Alkotmánybíróság, hogy „a végrehajtási jog akkor maradhat jogállami keretek között, ha a végrehajtást kezdeményező érdekei meghatározóan érvényesülhetnek ugyan, de nem válnak kizárólagossá. Másként fogalmazva a jogerős és végrehajtható határozat kikényszerítése nem jogon kívül történik, hanem a jog által szabályozott rendet követi. A jogállami keretek között működő végrehajtási jog célja nem az adós ellehetetlenítése, hanem az, hogy lehetőséget nyújtson arra, hogy a kötelező erejű hatósági határozatban foglaltaknak a legegyszerűbb, leggyorsabb és

leghatékonyabb módon érvényt lehessen szerezni. Ennek megfelelően a végrehajtási jognak kellő egyensúlyokat és garanciákat szükséges tartalmaznia ahhoz, hogy mind az adós, mind a végrehajtást kezdeményező érdeke megfelelően érvényesülhessen, illetve a téves vagy törvénytörő végrehajtási cselekmények megelőzhetőek, kiküszöbölhetőek és hatékonyan orvosolhatóak legyenek” {Abh1., Indokolás [17], 3278/2024. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [48]}. Így az adós kiszolgáltatott helyzete, vagy a végrehajtás teljes és azonnali foganatosítása következményeként az adós kiszolgáltatottá válása kellő igazolásul szolgálhat ahhoz, hogy a végrehajtási jog az adós érdekeit is figyelembe vegye és képviselje. Ezt juttatja kifejezésre a Vht. 7. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott, a végrehajtás arányos és fokozatos alkalmazásának elve, valamint a Vht. 8. § (2) bekezdésében előírt általános szabály, amelynek értelmében végrehajtási kényszer arányos, illetve fokozatos alkalmazása céljából a végrehajtást kérő rendelkezésétől az adós érdekében el lehet térni. Ilyen okok alapján nyerhetnek alkotmányos igazolást a végrehajtási jog adósvédelmi szabályai is” (Abh1., Indokolás [17]).

- [73] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben azt is rögzítette, hogy „a bírói és hatósági határozatok végrehajtását szolgáló eljárás olyan önálló eljárás, amely az alapeljáráshoz szervesen kapcsolódó eljárás. Éppen ezért a végrehajtási eljárás a sajátosságaiból fakadó eltérésekkel ugyan, de osztozik a bírósági, illetve hatósági eljárások garanciáiban is. Mindebből pedig a jogalkotóval szemben az az elvárás fakad, hogy a megfelelő eltérésekkel a végrehajtási jog szabályait is az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárás követelményrendszerét kielégítő módon szükséges kialakítani” (Indokolás [18]).
- [74] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését összefoglalóan is a tisztességes eljáráshoz való jog megjelenítésének kell tekinteni. Ez a rendelkezés bizonyos részjogosítványokat kifejezetten nevesít (pl.: pártatlan bírósághoz való jog), és a rendelkezésből eredeztethetően bizonyos részjogosítványokat az alkotmánybírósági gyakorlat alakított ki. Az Alkotmánybíróság a 3/2021. (I. 7.) AB határozatában – a 6/1998. (III. 11.) AB határozat indokolásából idézve – a következőképpen jellemezte a tisztességes eljáráshoz való jogot: „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csak megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, vagy nem tisztességes” (Indokolás, [63]).
- [75] Az Alkotmánybíróság több ügyben hangsúlyozta azt is, hogy „a tisztességes bírói eljáráshoz való jog nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak sajátos eljárási szabályaihoz is igazodik (például elsőfokú eljárás, rendes és rendkívüli jogorvoslati szak). Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban {lásd a felülvizsgálat mint rendkívüli

jogorvoslat vonatkozásában {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [39]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján „az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat mindig az adott eljárásfajta keretein belül vizsgálja. Az Alkotmánybíróság ezért szükségképpen vizsgálja a jogvita természetét, és az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit annak megítélése végett, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményei az adott eljárás keretein belül érvényesültek-e” {3303/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [54]}.

- [76] Az Alkotmánybíróság korábban elvi élel rögzítette, hogy „[a] bírósági jogalkalmazásnak egyaránt része a tényállás és az alkalmazandó jog megállapítása, valamint a jogkövetkezmények meghatározása. Ezen összetett folyamat, eljárási periódusoktól függetlenül magában foglalja a jogilag releváns tények objektív feltárását, összegezését, értékelését és a jogkérdések megismerését. A bíró belső meggyőződése, amely lehetővé teszi számára – a bírói függetlenség alkotmányos elve által oltalmazott – a lelkiismeretének megfelelő döntés meghozatalát, ezen tényezők hatására alakul ki” {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [67]}.
- [77] A tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog egyik részjogosítványa a bírósághoz fordulás joga {3153/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [35]}, amelynek egyik eleme a hatékony bírói jogvédelemhez való jog. „Önmagában a bírói út igénybevételenek formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” {14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [19]; 3324/2024. (VII. 29.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [78] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban – korábbi alkotmánybírósági határozatokra hivatkozva – rögzítette, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül” {Indokolás [24]}. A bírósághoz fordulás joga soha nem csupán formális, hanem tartalmi értelemben érvényesül: a bírósághoz fordulás joga a bírósági eljárás megindításának a lehetőségét és az érdemi döntéshez való jogot garantálja, a hatékony bírói jogvédelem követelménye pedig ezen túlmenően az érdemi vizsgálat tartalmával kapcsolatos speciális garanciát fogalmaz meg {lásd például: 3250/2023. (VI. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3245/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [79] Az Alkotmánybíróság rögzítette ugyanakkor, hogy a „tisztességes eljáráshoz való jog védelmi határai azonban nem terjeszthetők odáig, hogy valamely jogsértés esetén alkalmazandó szankció arányosságát is ezen jog ernyője alatt lehessen és kelljen megítélni. A jogsértések esetén alkalmazandó szankció meghatározásának feladata a jogalkotóé, úgyszintén azon szempontok rögzítése, melyek a joghátrány mértékét, súlyosságát befolyásolják {lásd ezzel kapcsolatban a büntetőjog területén: 23/2014.

(VII. 15.) AB határozat, Indokolás [38]–[42]). Az Alkotmánybíróság ezen elveket idézte fel és tartotta szem előtt a 3100/2015. (V.6.) AB határozatban is. Ebben az eljárásban a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpt.) 78.§ (1) bekezdését is támadták a panaszosok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva. A Tpt. 78.§ (1) bekezdése a következőket rendelte: „Az eljáró versenytanács bíróságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bíróság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bíróság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.” Az Alkotmánybíróság a panaszt elutasító rendelkezését a következőkkel indokolta: „[...] A jogalkotót viszonylag széleskörű mozgástér illeti meg egy-egy szankciórendszer kialakítása körében, ennek alkotmányos kereteit az Alaptörvény más rendelkezései jelölik ki (pl. jogállamiság), nem pedig a tisztességes eljáráshoz való jog. Ennek az alapjognak nem képezi a részét a személyes felelősség, illetve a büntetések egyéniesítésének elve sem. Miként az sem hozható kapcsolatba a tisztességes eljáráshoz való joggal, hogy az anyavállalat a bírságra tekintettel befejezi a tevékenységét az adott nemzeti piacon. A bíróság ugyan befolyásolhatja az anyavállalat e döntését, de valójában nem a döntéshez a jogalkalmazó által kapcsolt, jogszabályban rögzített jogkövetkezmény, joghátrány. Az alkotmányos összefüggés hiánya miatt az Alkotmánybíróság ezért e tekintetben az alkotmányjogi panaszokat elutasította.” (Indokolás [63]). Ezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság az idézett határozatában alkotmányos összefüggés hiánya miatt elutasította azokat az alkotmányjogi panaszokat, amelyek egy bíróság aránytalanságával kapcsolatban a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állították.

- [80] 3. A fent ismertetett elvek és gyakorlat tükrében vizsgálta az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját, ennek keretében azt, hogy sérült-e az indítványozónak a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező hatékony bírói jogvédelemhez való joga, továbbá van-e módja a kifogásolt normát alkalmazó és a végrehajtást foganatosító bíróságnak, hogy a bizonyítékok szabad mérlegelésével, az előtte fekvő ügy, illetve kötelezettségszegés sajátosságait figyelembe véve hozza meg döntését.
- [81] 3.1. A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványainak az érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint vizsgálja: „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében a feltétlenül szükséges

mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”

- [82] 3.1.1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványban kifogásolt jogszabályi rendelkezés érinti-e a hivatkozott alapjogot, megvalósítja-e a tisztességes eljáráshoz való jog korlátozását.
- [83] A támadott Vht. 184/A. § (2) bekezdése szerinti pénzbírság megállapításának – az (1) bekezdés szerinti – végrehajtást elrendelő határozatban kell megtörténnie. Mivel ez a bírósági eljárásban meghozható és meghozandó döntés, ezért természeténél fogva érinti a végrehajtási eljárás kötelezettjét. Ebből következően a szabály a tisztességes eljáráshoz való jogot is érintheti.
- [84] A Vht.-nak a meghatározott cselekmények végrehajtására vonatkozó közös szabályai szerint a végrehajtó a helyszínen ellenőrzi a végrehajtás foganatosítását és a teljesítés elmaradása esetén erről értesíti a végrehajtást foganatosító bíróságot (173. §). A pénzbírság megállapítása és kiszabása a végrehajtás foganatosítása során történhet meg [Vht. 174.§ c) pont]. Ettől eltérően rendelkezik a Vht. 184/A. §-a a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtását illetően: itt a végrehajtás elrendelésével egyidejűleg kell megtörténnie – a nemteljesítés majdani esetére – a pénzbírság megállapításának. Ez a megállapítás a majdan kiszabható pénzbírság napi összegszerűségére vonatkozik. A pénzbírság tényleges kiszabására azonban itt is csak a foganatosítás során megállapított nem teljesítés miatt kerülhet sor.
- [85] Az Alkotmánybíróság idézett gyakorlata szerint a valamely jogsértés esetén alkalmazandó joghátrány, szankció mértéke, jogsértéssel való arányossága nem hozható kapcsolatba a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alapján nem határozhatók meg valamely joghátrány alkotmányos keretei {3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [63]}. Jelen ügyben az indítványozó azt is sérelmezte, hogy az exponenciálisan növekvő bírság nem áll arányban a jogerős bírósági ítéletek kikényszeríthetőségének alkotmányos értékével, az végső soron a vállalkozása ellehetetlenüléséhez is vezethet. Ez azonban az idézett alkotmánybírósági gyakorlat szerint nem hozható összefüggésbe a tisztességes eljáráshoz való joggal. Ugyanakkor az indítványozó azzal is érvelt, hogy a bírság megállapításának és kiszabásának külön-külön bírósági döntésekben való meghatározása azáltal sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy a bírságot kiszabó döntéskor – az általános szabályoktól eltérően – a bíróságnak már nincs lehetősége azt mérlegelnie, hogy a kötelezetti teljesítés (a végrehajtás módja) mennyiben megfelelő, milyen minőségű és mennyiben róható fel a kötelezettnek.

- [86] Az Alkotmánybíróság elfogadta az indítványozó azon érvét, hogy a bíróság napi összegének előzetes – azaz a tényleges kiszabást megelőző – meghatározása korlátozza a kötelezett tisztességes eljáráshoz való jogát, azt a lehetőségét, hogy az esetleges és tényleges mulasztása súlyának, mértékének mérlegelését biztosító bírósági döntéshez jusson. Így az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Vht. támadott rendelkezése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzítettek között érdemi összefüggés áll fenn, amely megalapozza a tisztességes eljáráshoz való jog korlátozását.
- [87] 3.1.2. A Vht. támadott rendelkezését is hatályba léptető Módtv. az irányelvnek a magyar jogba történő átültetését célozta több jogszabály módosítása által (lásd részletesen IV/1.1.). Az irányelv által kitűzött cél az iparjogvédelmi és a szerzői jogok megsértése elleni fellépés hatékonyabbá tétele az egységes belső piac zavartalan működésének biztosítása érdekében. Az idő múlásával automatikusan növekvő bírság bevezetésének indoka, hogy kellő visszatartó erőt gyakoroljon a jogsértések elkövetőivel szemben.
- [88] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés bevezetését indokolta egyrészt az iparjogvédelmi és a szerzői jogi jogsértések visszaszorítása érdekében történő hatékony állami fellépés igénye, az irányelvből fakadó követelmények teljesítése, valamint a jogosult érdekeinek védelme. Ezen indokok az Alkotmánybíróság értelmezésében az alapjog-korlátozás legitim céljának minősülnek, hiszen az állam intézményvédelmi kötelezettségéhez tartozik a szellemi tulajdon, mint alapjog védelme, valamint – az Alaptörvény B) cikke alapján – a bírósági döntések végrehajtásának kikényszerítése.
- [89] 3.1.3. Az alapjog-korlátozás vizsgálatának következő szempontja a szükségesség. Itt az vizsgálendő, hogy a legitim célok elérése indokoltá teszi a jogalkotói beavatkozást. Ebben a körben a Vht. 184/A. §-ához fűzött jogalkotói indokolás meggyőző magyarázatát adja annak, hogy miért volt szükséges a végrehajtást elrendelő végzésbe illeszteni a majdani pénzbírság napi összegének a meghatározását: „Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 11. cikke alapján a tagállam ismételen kiszabott bírság („*recurring penalty payment*”) útján mozdíthatja elő annak kikényszerítését, hogy a bitorló tegyen eleget a bitorlástól (jogsértéstől) való eltiltásnak. E rendelkezés kapcsán – a törvény előkészítése során beérkezett észrevételekre is figyelemmel – indokoltá vált a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtása rendjének, azaz a Vht. 184/A. §-ának a felülvizsgálata. A megfogalmazott kritikák kiemelték: a végrehajtás során megállapított bírság összege nélkülözi a visszatartó erőt, a végrehajtási eljárást hosszadalmassá teszi az a követelmény, hogy a cselekmény végrehajtásának elmulasztása esetén - éppen a kikényszerítés folyamatának első fázisaként - a bíróság a kötelezettet (gyakran eredménytelenül) önkéntes teljesítésre hívja fel [...]” Ugyanitt

indokolják azt is, hogy miért növekvő mértékű a megállapítandó pénzbírság napi összege: „[...] Azt elkerülendő, hogy a kötelezett a pénzbírság napi összegének ismeretében alakítsa ki mozgásterét a teljesítés kérdését illetően, a törvény a pénzbírság napi összegét egy meghatározott időtartam elteltével folyamatosan, az idő múlásával automatikusan növelő szabályt vezet be, amelynek értelmében a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyhónap szerinti összeg kétszeresére emelkedik.”

[90] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az a törvényi rendelkezés, hogy a bíróság a bírság napi mértékét a végrehajtás elrendelésével egyidejűleg szabhatja ki, egy szükséges beavatkozásnak tekinthető a szellemi tulajdon védelme, illetve a bírósági döntés végrehajtásának kikényszeríthetősége érdekében. A rendelkezés biztosítja azt, hogy a kötelezett előre számoljon a kötelezés nemteljesítésének következményével. Ki kell emelni ebben a körben azt is, hogy a végrehajtást elrendelő végzéssel szemben külön jogorvoslati lehetőséggel élhet a kötelezett. Utóbbi körülményeket is értékelve a támadott törvényi rendelkezés a cél elérése érdekében alkalmazott legenyhébb eszköznek tekinthető.

[91] 3.1.4. Az Alkotmánybíróság ezt követően a korlátozás arányosságát vizsgálta.

[92] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a végrehajtás foganatosítása során nincs mód arra, hogy a bíróság a már megállapított bírság napi mértékét módosítsa. Az időben elhúzódó végrehajtási eljárások során felmerülhetnek az elrendelés időpontjában még nem ismert szempontok (például: a kötelezett részben eleget tett a bírósági határozatban foglaltaknak, egyszeri jogsértésről vagy sorozatos szabályszegésről van szó, illetve a bírósági határozatban esetlegesen több előírt magatartási szabály közül, melyek megsértésére, hány alkalommal került sor), és ezeknek a foganatosító bíróság általi, olyanfajta mérlegelésére már nincs lehetősége, hogy a napi bírság mértékét módosítsa.

[93] Előbbiekkal szemben viszont figyelembe kell venni azt, hogy a kötelezett számára más garanciális lehetőségek biztosítottak. Egyrészt a kötelezett bírósághoz fordulásához való joga, a jogorvoslatihoz való joga az eljárást indító ideiglenes intézkedés elrendelésétől kezdve többszörösen is biztosított. A jelen indítvány előzményi ügye is azt mutatja, hogy már a majdani végrehajtás alapjául szolgáló ideiglenes intézkedés ellen is élhetett fellebbezéssel az indítványozó. Fellebbezéssel élhetett és élt is. Fellebbezéssel élhetett a végrehajtást elrendelő és a pénzbírságot megállapító végzéssel szemben is. Itt van annak külön jelentősége, hogy az elrendelő végzésnek mellékletei lehetnek a végrehajtható határozat meghozatalát megelőző eljárásban az ügyiratok részévé tett képfelvételek [Vht. 184/A. § (1a) bekezdés] Nincs kizárva tehát az, hogy már a végrehajtás elrendelésekor tisztázódjék, hogy a tilalmazott magatartás konkrétan milyen, miképpen való megjelenítést tilalmaz. A végrehajtás foganatosításával szemben a kötelezett is kifogással élhet, s a kifogásról

hozott bírósági határozat ellen fellebbezéssel élhet. A kötelezett a bíróságot ténylegesen kiszabó végzéssel szemben is élhet fellebbezéssel. Mindezek mellett – ahogyan ez az előzményi ügyben is történt – a kötelezett a végrehajtás megszüntetése iránti pert is indíthat. Másrészt a végrehajtás elrendelése, vagy a bíróság kiszabása is elkerülhető, ha a kötelezett önként teljesít. A kötelezett rendelkezik azokkal a szakmai és tapasztalati ismeretekkel hogy hol, miképpen stb. jelenhetnek meg a működése, az alkalmazottai munkavégzése során a tilalmazott jelképek. A teljesítés feletti uralom a kötelezett hatókörébe tartozik. Ezekből következően – a végrehajtás elrendelése vagy foganatosítása elé lépve – az önkéntes teljesítéssel a bíróság tényleges és jogerős kiszabása elkerülhető.

[94] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a védendő más alapjog és alkotmányos érték védelmével arányban áll a kötelezett alapjogának a korlátozása.

[95] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének második mondata nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásban elutasította.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [96] A határozat rendelkező részében foglaltakkal csak részben értek egyet, mert az alábbiakban kifejtett indokok miatt úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak az indítvány elutasítása mellett jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvényellenességet is meg kellett volna állapítania.
- [97] 1. A végrehajtás alkotmányos kereteit az Alkotmánybíróság már több döntésében vizsgálta. Amint erre az elfogadott határozat indokolása is utal, az Alkotmánybíróság több döntésében hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulájában rejlő alkotmányos érték a bírósági és hatósági határozatok tiszteletben tartása, valamint a bírói és hatósági döntésekbe vetett közbizalomnak, illetve e döntések tekintélyének a megőrzése {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A végrehajtási jog bizonytalansága vagy erőtlensége a bírósági és hatósági döntések tekintélyének erodálásához, vagyis másként fogalmazva, jogbizonytalansághoz, illetve a végrehajtást kérő alapjogainak sérelméhez vezethet. Ennek megfelelően az Alaptörvényben elismert jogbiztonság elvéből fakadó követelmény a hatékony, eredményes és az időszerű végrehajtás biztosítása {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [98] Az Alkotmánybíróság gyakorlatának kialakítása során tekintettel volt az EJEB döntéseire is. Az EJEB a nemzeti bíróságok határozatainak végrehajtásával

összefüggésben kialakított értelmezése szerint a kötelező erejű és végrehajtható határozatokban foglaltak teljesíthetlensége vagy kikényszerítésének elmaradása csakúgy, mint a végrehajtásának észszerűtlen késleltetése, elhúzódása sérti az EJE 6. Cikk (1) bekezdésében megfogalmazott követelményrendszert.

- [99] Az EJE értelmezése szerint a szerződő országok végrehajtási jogszabályainak mindenki számára garantálnia szükséges az EJE 6. Cikk (1) bekezdésében rejlő, kötelező erejű és végrehajtható ítéletek észszerű időn belül történő kikényszerítését. Éppen ezért az EJE-ből fakad az a kötelesség is, hogy a szerződő államok a végrehajtási rendszerüket úgy szervezzék meg, amely képes az EJE-ből fakadó követelményeknek hatékonyan eleget tenni [*Burdov kontra Oroszország*, (33509/04), 2009. január 15., 65–70. bekezdések; ezzel egyezően lásd még: *Edoardo Palumbo kontra Olaszország* (15919/89), 2000. november 30., 34–48. bekezdések, *Immobiliare Saffi kontra Olaszország*, [C] (22774/93), 1999. július 28., 62–75. bekezdések; *Lo Tufo kontra Olaszország*, [GC] (64663/01), 2005. április 21., 53–55. bekezdések].
- [100] A Vht. 184/A. § (2) bekezdésének megsemmisíteni kért rendelkezését a 2005. évi CLXV. törvény 1. §-a állapította meg. A korábbi szabályozás felülvizsgálatát azt tette szükségessé, hogy „a végrehajtás során megállapított bírság összege nélküli a visszatartó erőt, a végrehajtási eljárást hosszadalmassá teszi az a követelmény, hogy a cselekmény végrehajtásának elmulasztása esetén – éppen a kikényszerítés folyamatának első fázisaként – a bíróság a kötelezettet (gyakran eredménytelenül) önkéntes teljesítésre hívja fel, és [...] a végrehajtás hatékonyságát növelné a végrehajtási eljárásban közreműködő szervek (fórumok) számának csökkentése.” Véleményem szerint ezek a jogpolitikai szempontok jelenleg is indokoltá teszik a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének megsemmisíteni kért rendelkezésének a megtartását, mert a szabályozás rendszerének lényeges eleme. E szabályozás pedig úgy gondolom, hogy összhangban áll az Alkotmánybíróság és az EJE gyakorlatában megjelenő követelményekkel is.
- [101] 2. Egyetértek ugyanakkor az indítványban foglaltakkal annyiban, hogy a Vht. 184/A. § (2) bekezdése nem biztosítja a mérlegelés lehetőségét a bíróság számára, és adott esetben megfoszthatja a kötelezettet a hatékony bírói jogvédelemtől. A határozat által részletesen bemutatott eljárások keretében a kötelezettnek valóban van lehetősége többféle eljárás megindítására, amelyek keretében a végrehajtás alapjául szolgáló jogsértés indokoltsága vitatható. Ezen eljárások ugyanakkor, álláspontom szerint nem teszik lehetővé, hogy a bíróság a végrehajtási eljárás során esetlegesen felmerülő és méltányolható körülményeket a Vht. 184/A. § (2) bekezdésében meghatározott összegszerűség meghatározása során egyedi szempontként mérlegelhesse.
- [102] A fentiek alapján úgy gondolom, hogy az alaptörvény-ellenességet a szabályozás hiányossága veti fel (a bírói mérlegelés lehetőségének és szempontjainak meghatározása), ezért az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján jogalkotó általi

mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapításával értettem volna egyet.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Réka alkotmánybíró különvéleménye

[103] 1. Nem támogattam a többségi határozat rendelkező részének 1– 2. pontját.

[104] Álláspontom szerint a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének indítvánnyal támadott mondatai nem biztosítják a mérlegelés lehetőségét a végrehajtást foganatosító bíróság számára, és ezzel megfosztják a kötelezettet a hatékony bírói jogvédelemtől. A pénzbírság összege kizárólag a teljesítési határidő óta eltelt időszak tartamán alapul, automatikusan időszakonként megduplázódik, melytől a bíróság nem térhet el, és a végrehajtás foganatosítása során a kötelezettnek sincs valós lehetősége arra, hogy az érveit előadja. Álláspontom szerint ezért a Vht. támadott rendelkezései alaptörvény-ellenesek, és *pro futuro* megsemmisítésük lett volna indokolt.

[105] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában több alkalommal foglalkozott a végrehajtási joggal és megállapította, hogy „a végrehajtási jog akkor maradhat jogállami keretek között, ha a végrehajtást kezdeményező érdekei meghatározóan érvényesülhetnek ugyan, de nem válnak kizárólagossá. [...] A jogállami keretek között működő végrehajtási jog célja nem az adós ellehetetlenítése, hanem az, hogy lehetőséget nyújtson arra, hogy a kötelező erejű hatósági határozatban foglaltaknak a legegyszerűbb, leggyorsabb és leghatékonyabb módon érvényt lehessen szerezni. Ennek megfelelően a végrehajtási jognak kellő egyensúlyokat és garanciákat szükséges tartalmaznia ahhoz, hogy mind az adós, mind a végrehajtást kezdeményező érdeke megfelelően érvényesülhessen, illetve a téves vagy törvényt sértő végrehajtási cselekmények megelőzhetőek, kiküszöbölhetőek és hatékonyan orvosolhatóak legyenek. [...] Mindebből pedig a jogalkotóval szemben az az elvárás fakad, hogy a megfelelő eltérésekkel a végrehajtási jog szabályait is az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárás követelményrendszerét kielégítő módon

szükséges kialakítani" {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [17]–[18], 3278/2024. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [48]}.

[106] 3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező hatékony bírói jogvédelemhez való joggal összefüggésben azt is rögzítette, hogy „[a] bírósághoz fordulás joga soha nem csupán formális, hanem tartalmi értelemben érvényesül: a bírósághoz fordulás joga a bírósági eljárás megindításának a lehetőségét és az érdemi döntéshez való jogot garantálja, a hatékony bírói jogvédelem követelménye pedig ezen túlmenően az érdemi vizsgálat tartalmával kapcsolatos speciális garanciát fogalmaz meg” {3250/2023. (VI. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3245/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [25]}.

[107] Az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy: „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.

[108] 4. A határozat az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálta, hogy történt-e alapjog korlátozás, amennyiben igen, annak mi volt a célja, és a korlátozás szükséges és arányos volt-e, valamint, hogy a korlátozás az érintett alapjog lényeges tartalmának a tiszteletben tartásával történt-e.

[109] A teszt lefolytatásának lépésein végigmenve, a többségi határozat helyesen állapította meg, hogy „a bíróság napi összegének előzetes – azaz a tényleges kiszabást megelőző – meghatározása korlátozza a kötelezett tisztességes eljáráshoz való jogát”. Ugyancsak van alapja annak, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés „bevezetését indokolta egyrészt az iparjogvédelmi és a szerzői jogi jogsértések visszaszorítása érdekében történő hatékony állami fellépés igénye, az irányelvből fakadó követelmények teljesítése, valamint a jogosult érdekeinek védelme”. Mindemellett a támadott rendelkezéssel elérni kívánt cél érdekében alkalmazott legenyhébb eszköznek tekinthető bírságszabás is szükségesnek tekinthető.

[110] Ugyanakkor álláspontom szerint a korlátozás arányosságának vizsgálata során a többségi határozat tévesen értékelt, hogy a támadott rendelkezés által elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban állnak egymással.

[111] A támadott szabályozás nem ad lehetőséget arra, hogy a bíró egyéniesítse a pénzbírságot, ennek keretében értékelje a konkrét jogsértés körülményeit, és ennek megfelelően mérlegeljen a pénzbírság mértékét és kiszabását illetően.

[112] A végrehajtás foganatosítása során eljáró bíróság ugyanis köteles a napi pénzbírság összegét havonta a kétszeresére felemelni. A pénzbírság összege kizárólag a teljesítési határidő óta eltelt időszak tartamán alapul, és attól a bíróság nem térhet el. A végrehajtás foganatosítása során a kötelezettek sincs lehetősége arra, hogy az

érveit előadja. A szabályozás azáltal, hogy nem biztosítja az egyedi mérlegelés és az arányos pénzbírság kiszabásának lehetőségét, megfosztja a kötelezettet a hatékony bírói jogvédelemtől.

[113] Nem vitatom, hogy az elérni kívánt cél érdekében a pénzbírság kiszabása szükséges szankció. A fentiek alapján azonban álláspontom szerint a támadott rendelkezés, melynek eredményeként egy exponenciálisan növekvő, időszakonként duplázódó összegű pénzbírság kerül lényegében automatikusan kiszabásra, amely végrehajtásának foganatosítása során kizárt a tényleges bírói mérlegelés, nem felel meg az arányosság követelményének.

[114] 5. Mindezek alapján, álláspontom szerint az indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogot, és – figyelemmel a szabályozás által elérni kívánt cél jelentőségére is – azok *pro futuro* megsemmisítése lett volna indokolt, ezzel lehetőséget adva a jogalkotónak a szabályozás újragondolására oly módon, hogy az biztosítsa az eljáró bíróság számára a valós mérlegelés lehetőségét.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett

[115] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

[116] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

[117] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró